MEMENTO MORI

ÎN CE LIMBĂ PLÎNG OAMENII LA RÎBNIȚA?

În anul 1971, pe cînd fabrica de ciment de la Rîbnița făcea primii pași, în raion au decedat 90 de oameni cu diagnosticul unei maladii aproape incurabile — cancerul. Peste un an fabrica a obținut primul succes la producerea cimentului, iar raionul a înregistrat sporirea bruscă a ritmului creșterii îmbolnăvirii de cancer. În 1973 cancerul a secerat deja 140 de rîbnițeni. Fiecare răposat a fost plîns de către rude, fiecare a fost văzut de apropiați doar ca un caz aparte, ca o tragedie proprie, în unele cazuri, poate, ca «un scris», un destin, sau, alteori — o nedreptate de neconceput. Dar dacă ne-am rupe puțin picioarele de la pămîntul proaspăt al mormintelor și ne-am uita de sus, de la distanță, am vedea că numărul celor răposați cu sinistrul diagnostic crește direct proporțional cu sporirea producției de ciment. În 1979 cancerul a intrat cu marșuri funebre în casele a 144 de locuitori ai raionului, în 1982—153 de răposați au fost conduși pe ultimul drum. De altfel, la ultima «performanță» și-a adus contribuția și nou-născuta uzină metalurgică.

Ar fi o greșeală împotriva adevărului dacă am susține că acești doi giganți sînt singurii vinovați de escalația vertiginoasă a indicilor îmbolnăvirilor de acest morb. Dar și invers: «mîndria» republicii contribuie la mărirea mortalității (inclusiv a celei precoce) nu numai prin sporirea factorilor cancerogeni. La concret: în 1969 la fiecare 1000 locuitori ai raionului de care vorbim au murit, în medie, 10,8 oameni. În următorii ani republica «a făcut pași tot mai îndrăzneți în industrializare». Astăzi nu mai livrează țării doar legume, fructe, carne etc, ci și produsele unei industrii, «de care nici n-au visat părinții noștri». Ferice de dînșii. Indicele mortalității în raionul Rîbnița este secret. Vi-l comunic tot în secret:

Numărul răposaților la 1000 de locuitori:

1976	1978	1979	1983	1984	1985
13,7	15,8	16,9	17,4	20,7	20

Din păcate, nu dispunem de date mai recente — în statisticele oficiale mortalitatea este arătată numai în genere în republică.

Să ne imaginăm că mortalitatea s-ar fi stabilit la nivelul anului 1969. Atunci numai în anii indicați în tabelul nostru în raionul Rîbnița n-ar fi murit circa 3.200 de oameni.

Fiecare om este o lume unică în felul ei... Organizatorii de cîndva ai grevelor la Rîbnița spuneau de la numeroasele tribune că pledează pentru drepturile omului. Și raportau, și mai raportează — despre succesele obținute la producerea cimentului și a metalului. Cine din ei și unde raportează despre măsurile întreprinse pentru ameliorarea situației ecologice grave care s-a stabilit în raion? Mulți dintre locuitorii Rîbniței s-au bucurat, poate, cînd au citit în gazeta greviștilor: «industria v nașih rucah». Cîți dintre ei s-au gîndit ce înseamnă o «industrie dezvoltată» pe un meleag suprapopulat, predestinația căruia e creșterea păinii?

S. MAXIMILIAN,
docent la U.S. din Moldova.

ZONA DE SECURITATE.md